

УДК 81.161.2'373.45:811.111

НОВІ АНГЛІЗМИ З КОМПОНЕНТОМ-ЕПІТЕТОМ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

Н.А. Ясинецька, канд. філол. наук (Горлівка)

У статті розкриваються мовностилістичні особливості епітетів у нових запозиченнях з англійської мови. Такі елементи мають метафоричну і метонімічну основу. Концептуальні властивості епітетів у неологізмах-запозиченнях можна розділити на п'ять основних груп: колір, простір, тактильність, свідомість і надприродне. Простежуються синонімічні, антонімічні й полісемічні парадигматичні відношення. Експресивний потенціал та актуальність нових англійзмів сприяють їх використанню українськими ЗМІ та адаптації в українській мові.

Ключові слова: англійзм, неологізм, запозичення, епітет, парадигматичні відношення.

Ясинецкая Н.А. Новые англицизмы с компонентом-эпитетом в современном украинском литературном языке. В статье раскрываются лингвостилстические особенности эпитетов в новых заимствованиях из английского языка. Такие элементы имеют метафорическую и метонимическую основу. Концептуальные свойства эпитетов в неологизмах-заимствованиях можно разделить на пять основных групп: цвет, пространство, тактильность, сознание и сверхъестественное. Наблюдаются синонимические, антонимические и полисемические парадигматические отношения. Экспрессивный потенциал и актуальность новых англицизмов способствуют их использованию украинскими СМИ и адаптации в украинском языке.

Ключевые слова: англицизм, неологизм, заимствование, эпитет, парадигматические отношения.

Yasynetska N.A. New epithet-modified Anglicisms in the modern Ukrainian literary language. The article reveals the lingual and stylistic features of epithets in the new borrowings from the English language. Such items exemplify their metaphoric and metonymic background. The conceptual properties of epithets in the neologisms can be classified into five main groups: color, space, tactility, consciousness, and supernatural. The observed paradigmatic relations are synonymic, antonymic, and polysemantic. The expressive potential and the topicality of the new Anglicisms facilitate their use by Ukrainian mass media and their adaptation in the Ukrainian language.

Key words: Anglicism, neologism, borrowing, epithet, paradigmatic relations.

Актуальність дослідження, висвітленого у статті, полягає в тому, що, хоча “кожна мова створює свій “семантичний всесвіт” – тобто є поняття, фундаментальні для людей одного світу й відсутні в іншому” [1, с. 21], лексичні й семантичні неологізми запозичуються, як правило, разом із поняттями, названими цими словами або словосполученнями [4, с. 47]. Методологічну основу складає розуміння запозичення англомовних неологізмів українською мовою як закономірного явища на сучасному етапі її оновлення в умовах глобалізації інформаційного простору й різнопланової активізації міжнародних відносин. Об’єкт уваги становить явище запозичення англійзмів із компонентом-

епітетом до сучасної української літературної мови, а предмет – лінгвостилістична умотивованість таких запозичень. Матеріалом слугували відповідні англійзми, які виникли й були запозичені до української літературної мови наприкінці 1990-х – у 2000-х роках та є зареєстрованими в автентично англомовних словниках неологізмів; їх запозичення до української літературної мови інтенсивно засвідчується в українськомовних інформаційно-аналітичних ЗМІ, які стали джерелом для виявлення відповідних запозичень та ілюстративною базою дослідження.

Епітет є стилістичним прийомом метафоричного або метонімічного означення певного об’єкта

уваги, предмета чи явища. Епітети відзначаються “високою емотивно-експресивною зарядженістю, оцінністю й образністю” [3, с. 153] та характеризують компоненти змісту, такі як “предметно-логічний, експресивно-емоційний і функціонально-стилістичний” [2, с. 50] на когнітивному ґрунті, коли неологізм утворюється в результаті надання ключовому слову лексичного атрибута, створеного шляхом когнітивного поєднання нових ознак із уже відомими за подібністю (метафоричність) чи суміжністю (метонімічність).

Прикладами неологізмів із метафоричними компонентами-епітетами, що виникли в англійській мові й адаптувалися в українській мові у вигляді неологізмів-кальок, в яких основний компонент доповнюється образною характеристикою, є, зокрема: *smart dust* – “розумний пил” “крихітні повітряні частинки, які мають сенсорні і комунікаційні можливості”; *velvet revolution* – “оксамитова революція” “мирний переворот”; *golden rice* – золотий рис “різновид генетично модифікованого рису з підвищеним вмістом вітаміну А”: *Можливість створення автономних нанорозмірних приладів (від сенсорів до силових приводів), розширення мініатюризації автономних приладів поза рівнем “розумного пилу”* (Міжнародные программы, 2009); *Алі Гасанов представляє ту частину істеблішменту, яка заради збереження влади не вагаючись застосує силу, щоб зупинити чергову “оксамитову революцію”* (Дзеркало тижня, 08-14.10.2005); *Так, швейцарський учений Інго Потрікус створив “золотий рис” із підвищеним вмістом провітаміну А* (Дзеркало тижня, 01-07.07.2006).

Метонімічність в атрибутивному елементі неологізмів вказує на його суміжність із основним компонентом за суб’єктно-діяльнісними, просторовими, часовими, причинно-наслідковими ознаками. Наприклад: *crony capitalism* – клановий капіталізм “корумпована форма капіталізму”; *digital economy* – цифрова економіка “комп’ютерна/віртуальна економіка, ділові/фінансові операції, що здійснюються через інтернет”; *green roof (living roof, eco-roof)* – зелений дах (живий/еко(логіч-

ний) дах) “дах із рослинними насадженнями”: ... для якого єдиновладдя та клановий капіталізм важливіші від свободи та законності (Поступ, 04.11.2004); *Одна з експертних оцінок цифрової економіки говорить про те, що 2003 року близько 5% валового продукту у світі припадатиме на інтернет-економіку* (Дзеркало тижня, 01-07.06.2002); *Зелений дах говорить про культуру міста. Якщо забудовник зробить на даху житлового будинку сад, то він зможе і квартири продати дорожче, ...* (Україна молода, 14.12.2007).

У вищезазначених прикладах саме епітет став експресивно-оцінним доповненням основного компонента, що надало всьому словосполученню статусу неологізму. Проте, існують випадки, коли атрибутивне словосполучення в цілому зазнало семантичної деривації та, відповідно, набуло нового змісту, образність якого підсилюється епітетом. Зокрема: *green shoots* – зелені паростки “ознаки оживлення економіки”; *grey horse* – сіра конячка “невідомий або малопопулярний кандидат”; *glass wall* – скляна стіна “суспільні забобони, які перешкоджають людині переходити з одного відділу організації в інший”: *У США з’явилися зелені паростки завершення спаду, а фондові ринки останніми місяцями пережили ренесанс* (Контракти, червень 2009, № 24); *Трактат цей, як ніщо інше довів, хто ж такий ця сіра конячка пан Литвин без всіляких там придворних російських іміджмейкерів, псевдопартійної пропаганди й підконтрольних медіа* (Українська правда, 25.01.2002); *Квоти є компенсаторним заходом, спрямованим на подолання жінками перешкод під час їхнього входження до владної системи, уникнення “скляної стелі” або “скляної стіни”* (Віче, 11.06.2010).

Ще однією особливістю неологізмів із компонентом-епітетом вважаємо можливість простежити метонімічні й метафоричні епітетні елементи не лише в складі словосполучень, а й на рівні афіксальних новоутворень, де в ролі лексико-стилістичного тропу-епітета виступає префікс або префіксоїд, наприклад: *teledemocracy* – теледемократія

“використання електронних технологій для зв’язку з громадськістю/виборцями”; *web-browser* – веб-браузер; *webmail* – веб-пошта; *web-site* – веб-сайт; *web-radio* – веб-радіо; *webmaster* – веб-майстер; *web-page* – веб-сторінка; *Webliography* – вебліографія; *web-camera* – веб-камера тощо: ... в країні безперервної теледемократії особливо гостро сприймається саме проблема облич (Дзеркало тижня, 03-09.04.2010); Ця ідея стосується, насамперед, відсутності структуризації “шкільних” веб-ресурсів (День, 23.11.2001); ... кількість веб-серверів за п’ять років досягла двадцяти тисяч (Урядовий кур’єр, 09.12.2003); Пропоную шановним вебмайстрам даного сайту суттєво покращити його роботу... (Українська правда, 12.04.2010); ... вебліографія: “Ресурси Інтернет”, “Каталоги бібліотек світу”, “Електронні варіанти журналів, газет”, “Інтернет-бібліотека” (Веб-сегмент публічних бібліотек України, 30.04.2010); ... з допомогою різних датчиків, аж до веб-камери, сигнали яких теж надходять у єдиний центр (Дзеркало тижня, 15-21.05.2010).

Спектр тематики неологізмів, у яких головний компонент характеризується епітетом, охоплює питання економічних умов, політичного управління, міжнародних конфліктів, комп’ютерних розробок, екологічної свідомості, а також впливу політики і науки на повсякденне життя суспільства в цілому. Наведемо відповідні приклади: *golden handcuffs* – золоті кайдани “привабливі фінансові пільги, які працівник втрапить, якщо звільниться з компанії”; *pizza parliament* – парламентський пиріг “парламент, який складається з багатьох партій”; *black Tuesday* – чорний вівторок “терористичний акт Іраку проти США 11 вересня 2001 року”; *digital revolution* – цифрова революція, електронна революція, комп’ютерна революція “широке впровадження комп’ютерної, електронної техніки”; *greentech* – “зелена” технологія “екологічно чиста технологія”; *information society* – інформаційне суспільство “суспільство, яке активно використовує інформаційну техніку”: “Золоті кайдани” експерти вважають неод-

мінним елементом сучасного HR-менеджменту (Україна молода, 05.09.2002); Асоціація “Ж.А.Р.”: Парламентський пиріг ділимо на п’ятьох! (Ukrbiz.net, 27.03.2006); Трагічні події “чорного вівторка” 11 вересня 2001 року... (Дзеркало тижня, 22-28.12.2001); Цифрова революція має стати рушійною силою глобалізації й інтеграції світової економіки (День, 27.12.2003); Готельна індустрія США переходить на “зелені” технології (Голос Америки, 07.12.2009); З чого починається інформаційне суспільство? (Дзеркало тижня, 09-15.12.2006).

Концептуальні характеристики епітетів у неологізмах можна об’єднати в п’ять основних груп: 1) колір (де чорний, коричневий, сірий, темний позначають прикрі явища; золотий – суспільно-економічні можливості; зелений – екологічну свідомість; а білий – як позитив, так і прикрість); 2) простір (як обмеження, так і їх відсутність); 3) тактильність (температура, твердість, матеріал); 4) свідомість (як інтелектуальна, так і моральна) та 5) надприродне (міфічність і примарність).

Так, прикладами колірних англомовних неологізмів, відповідники яких засвідчуються в українській мові, є: *brownfield* – сіра зона “земельна ділянка, зайнята недіючим підприємством або незавершеним будівництвом”; *darknet* – темна мережа “мережа, яка уможливорює нелегальне розміщення чи поширення електронних програмних файлів з незначним або відсутнім ризиком викриття”; *green tourism* – зелений туризм “відпочинок у приватних господарствах у сільській місцевості”; *white hat hacker* – білий гакер “зламник електронної системи із суспільнокорисною метою”; *white pollution* – біле сміття “використані пластикові пакети і посуд, папір і упаковки з-під харчових продуктів”: Сіра зона Керченської протоки (Дзеркало тижня, 31.05-06.06.2008); Темна мережа RBN – вісь зла цифрового миру (ВКурсе.ua, 18.10.2007); Усі перелічені вище й багато інших можливостей дає зелений туризм, що в столичній області розвивається хоч і нелегко, зате прискореними темпами (Дзеркало тижня, 07-13.06.2008); Ресурс, доступний за адресою

www.peremoga.gov.ua, *зламав український "білий" хакер MustLive* (Ukrainian Watcher, 08.05.2010); *У Чорному морі дрейфує купа білого сміття...* (Українська правда, 18.05.2010).

Просторова семантика представлена неологізмами на кшталт: *asymmetric(al) warfare*, *asymmetric conflict* – *асиметрична війна, асиметричний конфлікт* “війна, в якій супротивники мають помітно різні можливості для ведення бойових дій і слабша сторона вдається до нестандартної тактики, такої як тероризм”; *global corporation* – *глобальна корпорація* “фірма, яка проводить ділові операції в багатьох країнах світу”; *wider Europe* – *ширша Європа, розширена Європа* “приєднання до провідних європейських організацій нових європейських держав”; *digital native* – *цифровий абориген* “людина, яка виросла в світі комп’ютерно-електронної техніки”; *virtual university* – *віртуальний університет*; *televsity* – *телеуніверситет* “університет, який широко практикує дистанційне навчання за допомогою інтернету”: ... *кібер-війною як новою формою “асиметричної війни” в 21 столітті?* (Український тиждень, 28.05.2010); ... *вже через рік ця об’єднана глобальна корпорація поглинула японську “Міцубісі моторз”* (Дзеркало тижня, 16-22.08.2003); *Розширена Європа: перший підсумок* (День, 28.09.2004); *“Цифрові аборигени” як правило проводять перед монітором по 12 годин на добу* (Подільська порадиця, 28.01.2009); *Центрально-східноєвропейський віртуальний університет охоплює 12 технічних ВНЗ з 8 країн регіону* (Україна молода, 17.11.2005); *Вони ж, один раз приїжджаючи на сесію, отримують з Києва, з телеуніверситету підручники й диски з завданнями* (Буковина, 24.10.2008).

Сприйняття на дотик простежується в епітетах, присутніх у таких англомовних неологізмах: *cold peace* – *холодний мир* “фактично ворожі стосунки без ідеологічного запалу”; *soft money* – “м’які гроші” “нестабільна валюта”; *soft power* – *м’яка влада* “влада, заснована на непрямому впливові через культурні цінності й ідеологію”; *hard power* – *тверда влада* “жорстка політика директивних

впливів”; *velvet divorce* – “оксамитове розлучення” “мирний поділ однієї держави на декілька”; *Холодна війна, холодний мир, ознаки відновлення холодної війни, ...* (День, 22.09.2009); *Навіть з урахуванням того, що в умовах панування “м’яких” грошей [монетарна політика центробанку] є особливим чинником зростання цін, абсолютизувати її ефективності не слід* (Дзеркало тижня, 08-15.03.2002); *М’яка влада – це здатність отримувати те, що хочеш, залучаючи інших людей, а не загрожуючи або платячи їм за це* (День, 27.04.2004); ... *тверда влада – це лише тимчасовий захід* (Українська правда, 13.06.2010).

Актуалізація ролі інтелекту та моральної свідомості або зауваження про відсутність останньої наявні в прикладах такого типу: *smart card* – *смайт-картка*; *smart drug* – “розумні” ліки/таблетки 1) “ліки, які покращують розумові здібності”; 2) “ліки, які вбивають хворі клітини”; *patriot hacker* – *гакер-патріот* “гакер, який зламує комп’ютерні системи супротивників”; *friendly fire* – “дружній вогонь” “обстріл або вчинки, що призводять до власних втрат”; *net nanny* – *інтернет-нянька* “комп’ютерна програма, яка контролює інформацію, що надходить для дітей через інтернет”: *Кожна смайт-картка йде в парі зі своїм банківським рахунком* (День, 20.02.1999); *“Розумні” таблетки. ..., які робитимуть людей розумнішими* (День, 16.05.2007); ... *вчені можуть створювати “розумні” ліки, що зможуть вбивати хворі клітини* (Двокрапка, 13.09.2008); *гакер-патріот, – це звучить хоч і оригінально, проте, цілком нормально* (Українська правда, 18.01.2007); *“Дружній” вогонь: Американські пілоти в Іраку атакували своїх союзників* (OtherSide.com.ua, 22.03.2008); *Виробники пропонують таких собі інтернет-няньок, які блокуватимуть доступ на сайти, які ви внесли до чорного списку вашого комп’ютера* (Сім’я і дім, 14.06.2010).

Проведення паралелей між реальним сучасним світом і елементами науково-фантастичного, надприродного, потойбічного відбувається стосовно впливу політики й науки на повсякденне життя

суспільства в цілому та реалізується в метафоричних епітетах: *Frankenstein food* – “їжа Франкенштейна” “продукти харчування, отримані штучно, шляхом генної інженерії”; *zombie computer* – комп’ютер-зомбі “комп’ютер, що містить приховану програму, яка дозволяє керувати ним на відстані”; *vampire state* – держава-вампір “можновладна або корумпована держава”; *phantom fat* – прихований жир “різновид жиру, який не позначають на етикетках”; *monster country* – країна-монстр “велика, густонаселена країна, із розвиненою економікою та сильною політичною владою”: *Що ж до генетично модифікованих продуктів, ... цієї “їжі Франкенштейна”* (Дзеркало тижня, 06-12.10.2007); *... вдалося проникнути в знамениту мережу зомбі-комп’ютерів Storm* (Новинар, 12.05.2009); *США – держава-вампір...* (Народна правда, 17.09.2008); *Пам’ятайте, що багато продуктів містять так звані “приховані жири”* ... (Хрещатик, 15.07.2005); *... Росія – хоч і в занепаді, та все ще країна-монстр, чи не єдина у світі, що здатна протистояти диктатурі США* (Економіка України, 14.12.2000).

Часом неологізми з компонентом-епітетом створюються за аналогією до вже існуючих лексико-стилістичних сполук. Так, нове словосполучення *cold peace* – *холодний мир* “фактично ворожі стосунки без ідеологічного запалу” утворилося за аналогією до *холодна війна* (*cold war*), а неологізм *functional drink* – *функціональний напій* “корисний напій (особливо суміш фруктово-овочевих соків)” виник за аналогією до *functional food*: *Наукове обґрунтування технології функціональних напоїв на основі пряно-ароматичних рослин* (Харчовик.com, 16.05.2007).

Аналогія відіграє також помітну роль у творенні неологізмів-синонімів, особливо з епітетним компонентом на позначення явищ, спричинених розробкою комп’ютерно-інформаційних технологій. Наприклад, *digital* і *tele-* (семантичні синоніми); *wireless* і *unstrung* (стилістичні синоніми); *Internet/net* і *web-* (семантико-стилістичні синоніми): *Цифрова демократія та права чи обмеження*

та безпека? (Дзеркало тижня, 24-30.11.2001); *“Теледемократія” набридла, ...* (День, 11.11.2009); *Приєднуйтеся до бездротової революції* (Sony Ericson, 2009); *З такими закличками звертаються до абонентів невідомі організатори так званої мобільної революції* (Україна молода, 01.02.2006).

Іншим прикладом синонімії неологізмів із компонентом-епітетом є варіювання не епітета, а охарактеризованого ним головного компонента, наприклад: *smart gun* = *smart pistol* – “розумна зброя” “зброя з високотехнологічними налаштуваннями”: *Сучасний солдат, чії дії прикриває найсучасніша “розумна зброя”, має постійно вдосконалювати свої вміння та фізичні дані* (Український тиждень, 22.01.2010); *fusion cookery* = *fusion cuisine* – змішана кухня “кулінарія, заснована на змішуванні продуктів, приправ і техніки приготування страв різних народів, країн”: *Тут актуальна змішана кухня, інтер’єри, що нагадують фантастичну орбітальну станцію, і продумана коктейльна карта, – пишуть “Новости туризма”* (Контракти, квітень 2004, № 17).

Явище синонімії характерне й для відповідників нових англійців в українській мові. Наприклад, *disruptive technology* – *підривна технологія, підривна інновація* “нова продукція чи послуга, яка впливає на промисловість і поступово завойовує переважну частину ринку”: *Підривна інновація являє собою новий продукт або принципово нову пропозицію ринку* (Моніторинг розвитку профільних досліджень, 2007); *junk e-mail* – *поштове сміття, електронне сміття, спам* “матеріал рекламного характеру, який надсилається електронною поштою”: *Одним із неприємних різновидів реклами за допомогою електронної скриньки є спам. Електронне сміття, як це його називають, можна порівняти з рекламою у звичайній поштової скриньці або з телефонними опитуваннями, ...* (Дебет-Кредит, 29.08.2005).

Явище антонімії епітетів простежується як у вигляді векторної протилежності (*soft power* – *м’яка влада* та *hard power* – *тверда влада*; *soft money* – “м’які” гроші та *hard currency* – *твер-*

да валюта), так і в плані градаційної протилежності (*whitelist* → *greylist* → *blacklist* – занести до білого/сірого/чорного списку), наприклад: Як повідомила... заступник начальника обласного управління у справах захисту прав споживачів Алла Дудник, до “білого” списку заносяться коди телефонів, які дозволені до використання в мережах операторів стільникового зв’язку. А в “чорний” список – номери пристроїв, що не увійшли до “білого” списку або зареєстровані органами МВС як крадені. До “сірого” списку заносяться телефони, які були ввезені громадянами України з-за кордону самостійно, знаходяться у роумінгу на території України (Вечірня газета, 12.03.2010).

Антонімічні відношення епітетів можуть виявлятися як на лексичному рівні (*smart gun* – “розумна” зброя та *stupid line* – межа дурості), так і в концептуальному плані (*stupid line* – межа дурості “метафорична межа, яка розділяє розумну поведінку й безглузду” та *swarm system* – логіка рою “явище, коли велика кількість нерозумних істот, скооперувавшись, здатна виконати розумну дію”): Сучасна розумна зброя – яскравий приклад таких інновацій (Дзеркало тижня, 09-15.08.2008); Припустити, що нашоукраїнець Сидоров, який очолює Солом’янський район, раптом стане міцним регіоналом – межа дурості (Дзеркало тижня, 12-18.06.2010); Мережевий рух. ...Логіка рою – це надприродна річ, особливо якщо не розуміти її простих правил (Сайт Комітету протидії корупції і організованих злочинності, 17.11.2007).

Атрибутивний компонент може як зберігати за собою, так і втрачати властивості епітета при адаптації в українській мові. Втрата якостей стилістичного тропу відбувається при матеріальному запозиченні, коли компонент, який є епітетом в англійській мові, запозичується до української завуальовано, в транслітерованому варіанті. Порівняємо, зокрема: *smart gun* – “розумна” зброя, але *smartphone* – смартфон): І все це буде доступне на мобілках, смартфонах і КПК (Дзеркало тижня, 14-29.02.2009). Ще одним прикладом є нео-

логізм *flash mob* – флеш-моб “політична кампанія з використанням електронних технологій для швидкого збору підтримки”: Нинішнього року Україна побачила справді щось новеньке в галузі масових дійств. Справжні флеш-моби – вони ж “розумні натовпи”, вони ж смарт-моби – ніким не режисуються (Дзеркало тижня, 27.12.2003-09.01.2004).

Іншим прикладом втрати характеристик епітета є те, що для англійської мови характерна велика кількість неологізмів із суфіксоїдом-епітетом *-friendly*, які, власне, не запозичуються українською мовою, а відтворюються синонімічно-описовими відповідниками зазначеного словотворчого форманта: *зручний, допоміжний, сприятливий, безпечний, корисний* як *auto-friendly* – зручний для автомобілів, *farmer-friendly* – допоміжний у фермерстві, *forest-friendly* – безпечний для лісу, *nature-friendly* – безпечний для навколишнього середовища, *reader-friendly* – зручний для читача, *family-friendly* – зручний/корисний/безпечний для сім’ї, *IT-friendly* – сприятливий/безпечний/сумісний для інформаційних технологій. Водночас, якщо компонент *friendly* є повноцінною лексемою, а не формантом, то українська мова запозичує неологізми з цим епітетом шляхом повного калькування, наприклад: *friendly fire* – “дружній вогонь” “обстріл або вчинки, що призводять до власних втрат”: Дружній вогонь. У I кварталі 2012 року імпорту феросплавів до України зріс на 27%. За підсумками 2011-го зростання обсягів імпорту становило 188%. Буквально за три роки частка вітчизняних виробників зменшилася з 90% до 40% (Контракти, червень 2012, № 24-26).

Проаналізовані приклади адаптації в українській мові англійських неологізмів із компонентом-епітетом свідчать про те, що більшість таких новоутворень запозичуються шляхом повного калькування, наприклад: *digital signature* – електронний/цифровий підпис: Одна з головних проблем – питання електронного цифрового підпису (Дзеркало тижня, 24-30.04.2010). Одночасна актуальність кількох синонімів певного епітета

може призвести до його синонімічної заміни в складі словосполучення-неологізму. Наприклад, *digital terrorism* “маніпулювання електронними графічними зображеннями” – не *цифровий*, а *електронний тероризм*. Приховані вставки у відео-продукцію можуть бути небезпечними для психічного здоров'я людей, їх можна віднести до категорії “електронного тероризму” (Хрещатик, 15.08.2002). Інколи калькування відбувається з перестановкою компонентів, коли епітет стає головним словом у адаптованому словосполученні: *patriotic hacker* – *гакер-патріот*. Втрата якостей епітета відбувається при матеріальному запозиченні, яке певною мірою характерне для термінологічних неологізмів, які зазвичай популяризуються й адаптуються в інтернеті завдяки молодіжній субкультурі: *smartphone* – *смартфон*, *flash mob* – *флеш-моб*.

Увага до взаємозв'язку мовностилістичних характеристик нових англійців у сучасній українській літературній мові зумовила відповідні висновки. Запозичені неологізми з компонентом-епітетом засновані на когнітивному поєднанні нових ознак із вже відомими за подібністю (метафоричність) чи суміжністю (метонімічність). Словосполучення відповідає статусу неологізму, коли епітет стає експресивно-оцінним доповненням основного компонента, або коли атрибутивне словосполучення

в цілому зазнало семантичної деривації та набуло нового змісту, образність якого підсилюється епітетом. Метонімічні й метафоричні епітетні елементи можна простежити також на рівні афіксальних новоутворень, де в ролі лексико-стилістичного тропа-епітета виступає префікс або префіксоїд. Концептуальні характеристики епітетів у нових англійцях можна об'єднати в п'ять основних груп: колір, простір, тактильність, свідомість та надприродне. Синонімія, антонімія та полісемія є помітними парадигматичними явищами функціонування в українськомовних ЗМІ неологізмів-запозичень із компонентом-епітетом. Перспективу дослідження може становити стилістична функціональність англійців у інших мовленнєвих стилях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / А. Вежбицкая. – М. : Рус. словари, 1996. – 416 с.
2. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою) / Р.П. Зорівчак. – Л. : Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. – 175 с.
3. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с.
4. Сімонок В.П. Лексико-семантична рецепція іншомовної лексики в українській мовній картині світу : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.01 / В.П. Сімонок. – Х., 2001. – 478 с.